

Krutskitega raamat

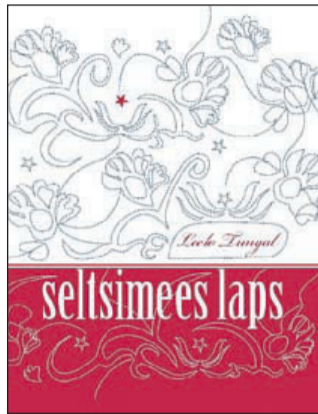
Urve Läänemets,

õpetaja

Leelo Tungal, „Seltsimees laps” – juba selline pealkiri tekitab huvi, autorist rääkimata.

Et oleme ühealised, on Leelo Tungla lapsepõlvlood ka minu omad, aga seda enam pakub tema kirja pandu võrdlusmaterjali. Polnud ju viiekümne Saaremaal ja Ruila mail kaugelki ühesugused. Aga tegemist on ühe krutskitega raamatuga, sest luge-des polegi nii lihtne ühe korraga kõiki sõnumi kihte tabada.

„Veel üks jutustus õnnelikust lapsepõlvest,” ütleb alapealkiri ja annab oma 36 looga läbilõike tolleaegsest elust läbi lapse silmade. Sellest ka näiline lustakus ja ladus jutustamise laad, mille sõnum eri põlvkondade lugejale on paraku suuresti erineva tähendusega. Ometigi ütleb „Seltsimees laps” otse ja selgesõnaliselt, kui oluline on rasketel aegadel kokku hoida, kui tähtis on perekond ja sõbrad, kui vajalik on tunda mis tahes viisil väljendatud toetust ja ise seda pak-

kuda. Nii siis kui ka praegu, kui võõrandumisel on õnneks teistsugune ja leebem nägu.

Viiekümneandate võim oli kalk ja ohtlik, seda tuli karta, kuid riik elas oma elu ja inimesed oma. Ka lapsed õppisid varakult aru saama, kus mida sobis öelda ja kus tuli suu kinni hoida. Varem selgeks õpitud käitumisreeglid tuli kohati ära unustada, sest ega muidu olekski seltsimees laps ja tema

isa (tata) bussi peale saanud, „kui tata poleks natuke valetanud”... Ja nii natuke teistmoodi tuli hakata veel paljudes olukordades asjade kohta mõtlema ja ütlemata. Laps hakkas kiiresti eristama, millal isa naer oli lõbus ja millal mitte. Varasem arusaamine naerust ja naeratamisest oli ühemõtteline olnud. Sellist vaatlusoskust ja olukorra tunnetuslikku täpsust pole tänapäeval täiskasvanutegi juures kerge leida, kuid tolle aja lastel arenes see kuidagi iseenesest. Märkamatu ja enneaegne täiskasvanu saamine on raamatus kenasti edasi antud. See ongi selle põlvkonna lugu.

Juhtiv meediavahend – raadio

Omaette huvitav ja ülimalt tõene on tollase juhtiva meediavahendi – raadio – rolli käsitlemine. Uudised ja patriootilised laulud olidki sellised, nagu seltsimees laps neid kirjeldab, ning neid võeti kiiresti irooniaga. Ometi olid nad kõik eesti keeles. „Meil laulud aitavad elada, võita...” viimast sõna lauldi ilmaütleva käänte tähenduses veel 1970-ndatelgi. Kuigi tehnoloogia areng on meediakanalite arvu tohutu suurendanud, saab lugeja aru, et kriitilisi kuulajaid-vaatajaid oli ja on jätkunud kõikidesse aegadesse. Info interpretatsioonisuutlikkust on vaja teadlikult arendada ja selleks pakub teos rohkem võimalusi.

Lugudes on palju huvitavaid kirjeldusi, nii loodusest kui ka inimestest, ja eriti meeldib on autori suutlikkus osata näha ilusat ka rasketel aegadel. Raamatus on kohti, mis silma niiskeks võtavad, kuid lood on kirjutatud rahulikus ja tõsisel toonil. Erinevalt nn *mainstream*'ist uuema aja kirjanduses ja publitsistikas pole lapselugudes kurtmist ega süüdistamist. Kuigi praegu on kombeks kogu nõukaega halastamatult materdada ja sajatada, tuleks mõista, et kõlbelsi väärtusi ja perekonda on osatud säilitada kõikidel aegadel. Millal rohkem ja millal vähem, jäägu juba lugeja otsustada.

Ka illustratsioonid on krutskiga

Eraldi tähelepanu väärib illustratsioonid, mille kunstiline teostus ja alltekst pakuvad rohket mõtlemisainet. Igal juhul õnnestunud valik ja teostus. Ka need on krutskiga, tähendus tuleb lahti harutada. Usun, et tänapäeva lapsed, kes seda raamatut loevad, vajavad selgitusi ja neid peaksid vanaemad-vanaisad küll andma; mis on mis – näiteks muhv riitusemena.

Autor lubab järege. Oleks hea, kui seda ei peaks väga kaua ootama. Seniks aga soovitan need lood läbi lugeda ja mõelda, millistest väärtushinnangutest me lähtume nii olevat kui ka olnud mõtetades.

MINISTEERIUMIS

● 24. märtsil kohtus minister Tõnis Lukas Eesti Lastevanemate Liidu esindajatega ja vastas riigikogu liikmete küsimustele.

● 26. märtsil avas minister Tõnis Lukas Tallinna Pedagoogilises Seminaris Peeter Põllu 130. sünniaastapäevale pühendatud konverentsi. Konverentsi korraldasid HTM, Tallinna Pedagoogiline Seminar ning Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseum.

● 26. märtsil tutvustasid HTM ning Euroopa Komisjoni esindus Eestis uut õpikut „Euroopa Liit sinu jaoks! Nii toimib Euroopa Liit”. Esitlus toimus Euroopa Komisjoni Infokeskuses, osales ka minister Lukas. Raamat on tõlgitud saksa keelele, autoriteks Wolfgang Böhm ja Otmar Lahodinsky. Eestist kui Euroopa Liidu liikmesriigist kirjutab õpikus ajaloolane ja ajakirjanik Erkki Bahovski. Raamatu väljaandmist toetasid Euroopa Komisjoni esindus Eestis ning HTM.

● 26. märtsil peeti Tartu Ülikoolis projekti „Eesti doktoriõppe kvaliteedi, tulemuslikkuse ja jätkusuutlikkuse tagamise süsteem” lõpukonverents. Käsitleti Eesti doktoriõppe tulemuslikkust aastatel 1991–2007, räägiti tipp-

hariduse ja majandusarengu seostest ning doktoriõppe kvaliteedist, doktoriõppe strateegilisest planeerimisest ja arendamisest.

● 26.–28. märtsini osaleb ase-kantsler Katri Raik Leedus Baltimaade ühiseminaril „PISA tulemuste implikaatsioon ja kasutamise hariduspoliitika kujundamisel”.

● 28. märtsil külastab minister Tõnis Lukas Hiiumaad ning osaleb Kärldas noortekonverentsil „Õnn elada maal”. Visiidi käigus tutvub minister ka Käina Gümnaasiumiga, kus annab koolitunni, ning kohtub Käina valla juhtidega.

● 29. märtsil peetakse Tallinnas Salme kultuurikeskuses vene õppekeele koolide õpilaste näidendikonkursi lõpuüritus. Konkursile olid oodatud 7.–12. klassi õpilaste lühinäidendid eesti kirjanduse ainetel. Lõpuüritusel esitletakse kõiki võitlustõid ja auhin-natakse parimaid. Näidendikonkurs toimub HTM-i ning Integratsiooni Sihtasutuse koostöös.

● 29. märtsil toimub Tartus Treffneri Gümnaasiumis Eesti Õpilasesinduste Liidu üldkoosolek, osalejaid tervitab minister Tõnis Lukas.

HTM ja EHL pikendasid koostöölepet

Möödunud nädalal Jämedal peetud Eesti Haridustöötajate Liidu volikogu koosolekul sõlmisid haridus- ja teadusministeerium ning Eesti Haridustöötajate Liit omavahelise koostöökokkuleppe.

Leppe kohaselt kaasab ministeerium liidu esindajad õpetajate töö-, palga- ja puhkustingimusi reguleerivate seadusaktide väljatöötamise ning kuulab ära liidu vastavad ettepanekud. Ministeerium ja EHL kutsuvad teineteise esindajaid töö-, palga- ja

puhketingimusi käsitlevatele nõupidamistele ja seminaridele. Leping näeb kahe organisatsiooni infovahetust, mis puudutab nii erinevate käsitluste tulemuste tutvustamist, Eesti Hariduse Infosüsteemi kasutamist kui ka rahvusvahelist koostööd hariduse valdkonnas.

Eraldi on koostööleppes ära toodud aasta õpetaja konkurs, mida on mitu aastat ühiselt korraldatud.

HTM-i kommunikatsioonibüroo pressiteade

Programmid said kinnituse

■ Haridus- ja teadusminister kinnitas käskkirjaga Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava programmi „Kutsete süsteemi arendamine”.

Luuakse kutsete süsteemi uus kontseptsioon ja kvaliteeditagamise printsiibid, mis liidab seni eraldi toimivad kutse- ja hariduskvalifikatsiooni hindamise. Nüüdisajastatakse kutsetegevuste klassifitseerimispõhimõtted ning koostatakse Eesti kutsete kataloog. Lisaks saavad programmi käigus oma teadmisi täiendada kutseoskusi hindavate organisatsioonide töötajad.

Lõpptulemusena peab Eestis rakenduma kaheksaastmeline kvalifikatsioonisüsteem, mille põhimõtetes on Euroopa Liidu liikmesriigid omavahel kokku leppinud. Uus süsteem toetab elukestvat õpet ja muudab Euroopa riikides kasutatavad hindamissüsteemid omavahel võrreldavaks, mis omakorda lihtsustab tööjõu vaba liikumist Euroopa Liidu riikide vahel.

Programmi rakendamise üks eeldus on uus kutseadus, mille eelnõu kiitis valitsus heaks 6. märtsil.

Kutsete süsteemi arendamise programmi viib ellu Kutsevalifikatsiooni Sihtasutus, programmi maht on ligi 52 miljonit krooni, millest Euroopa Sotsiaalfond annab üle 44 miljonit ning Eesti riigi kanda jääb 8 miljonit.

■ Haridus- ja teadusminister kinnitas käskkirjaga Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava programmi „Keeleõppe arendamine”.

Programm ei tähenda ainult tava-päraseid keelekursusi, vaid keeleõppe mitmekesiseid vorme, vajadusel nt individuaalõpet koos mentoriga.

Lisaks õpetamisele toetab programm keele omandamist mingi muu tegevuse raames, eri rahvusest noorte koostöös. Varasemast suuremat tähelepanu pööratakse kutseõppeasutuste noortele, kes seni on üldhariduskoolide ja täiskasvanute keeleõppega võrreldes vähem tähelepanu pälvinud.

Programmi edukus sõltub õpetajate (sh eesti keele kui teise keele) ja koolitajate edukusest, kuivõrd kiiresti võtavad nad omaks idee, et õppija motivatsioon on paljudel juhtudel kõrgem, kui ta tajub reaalset seost keeleõppe ja muu tegevuse vahel. Õpetajad ja koolitajad peaksid omandama oskused, mis võimaldavad neil õpetada keelt näiteks erialaõppe või huvitegevuse kaudu.

Programmi elluviija on Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutus. Programmi maht on üle 60 miljoni krooni, sellest 51 miljonit annab Euroopa Sotsiaalfond ja 9 miljonit Eesti riik.

ASSO LADVA,
HTM-i kommunikatsioonibüroo konsultant

Toetused Eesti noorteprojektidele

„Euroopa noored” esimeses taotlusvoorust toetati kokku 37 noorteprojekti üle 6,44 miljoni krooniga. Kokku esitati büroole 67 taotlust, kogusummas üle 13 miljoni krooni.

Rahvusvahelisi noortevahetusi toetati ligi 3,28 miljoni krooniga, toetust sai 17 projekti. Noortelgatusi toetati kokku ligi 900 000 krooniga (9 projekti). Euroopa vabatahtliku teenistuse projekte toetati üle 1,6 miljoni krooniga (9 projekti). Noorsootöötajate ja noorteuhtide rahvusvahelise koostöö arendamise alaprogrammist sai toetust kaks projekti üle 637 000 krooniga.

Järgmiseks taotlustähtajaks 1. aprillil on eriti oodatud projektid, mille abil kaasatakse ühistevusse Eestis elavate rahvusgruppide noori, kuid ka maa- ja väikelinnade noorte taotlused. Noorteseminaride alaprogrammi on eriti oodatud ideed, millega tähistada Euroopa noortenädalat novembris. Teema on sel aastal Euroopa noortepoliitika mõju ja tulevik.

Tänavu toetatakse programmi raames noorteprojekte kokku ligi 22 miljoni krooniga.

MARIT VALGE,
SA Archimedes

MATEMAATIKA ÕPPEVAHENDID

Koolide Varustus OÜ
Puuvilla 19, Tallinn; tel 661 1767
www.koolidevarustus.ee

3 päeva eripakkumise lõpuni!

ainult
Ettetellijale

22 köidet
+ e-Entsüklopeedia
Internetis ja DVD-l

Rahva Raamat

TELLIMINE:
www.tea.ee tel 6161 000, 6161 022
& Rahva Raamatu kauplustest